

uden at der skal gives Statslaan, saa var det ikke værd at tale mere om den Ting, saa komme vi ikke videre ad den Vej, i alt ikke med Jærnbanesart. Smidlertid har jo den ærede Minister med stor Interesse taget sig af Sagen i det andet Ting, og hans Udtalelser i Gaar give ogsaa Anledning til at tro, at han virkelig nærer Haab om, at den vil gaa igennem, skønt jeg tvivler intet Øjeblik om, at den ærede Minister ligesom hidtil siger, at der skal Statslaan til — altsaa jeg formoder, at denne Sag, naar den kommer i Udvalg og tilbage til os derfra, vil komme frem til os med et højt overraskende Resultat. Det skal jeg derfor afvente og ikke længere dvæle derved, men jeg gaar ud fra, at det virkelig er en Sag, der fortjener, at der arbejdes derpaa.

Under Forudsætning af, at Forslagets Vedtagelse er en Betingelse for, at et Forlig, det meget eftertragtede storpolitiske Forlig, som man i mange Aar har sukket efter, nu vil komme i Stand, skal jeg blot gøre nogle almindelige Bemærkninger med Hensyn til Lovforslaget. Jeg vil da først sige, at jeg finder det overmaade fortræffeligt, at vi faa en samlet Lov om de private Jærnbaner, hvorom der kan være Tale i den nærmeste Fremtid, lad os sige en Aarrække om ikke af 7 saa af 10 Aar. Jeg finder, at det er et overmaade fortræffeligt Princip, der er slaet fast i Lovens § 3, at Prioritetslaan maa ikke optages, og Fortrinsattier ikke udfædes, og jeg finder, at Forslaget om, at Statskassen skal bidrage med Halvdelen til disse Jærnbaner, er overmaade acceptabelt, naar man husker paa, at jo bedre den paagældende Bane bliver, desto bedre bliver ogsaa Statens Udsgit til at faa Renter af sine Penge, idet Staten for Halvdelen skal stilles lige med al den øvrige Kapital, der tilvejebringes. Og naar i øvrigt vedkommende Bane er bleven godt undersøgt, er bleven, om jeg saa maa sige, approberet af den ærede Minister, og naar Egnen viser, at den har tilstrækkelig Interesse for Banen ved at skaffe den halve Kapital, tror jeg, at deri ligger et ganske godt Bevis for, at det er en Bane, der fortjener at bygges. Jeg finder altsaa meget godt i Forslaget, og jeg skal tilføje, at det vist er overordentlig praktisk og rigtigt, at man i en Lov samler de almindelige Betingelser, som skulle gælde for private Baners Anlæg her i Landet, saa at det bliver ensartede Regler, og saa at der kommer et almindeligt Princip, som man ikke altid hidtil har haft. Jeg skal altsaa samstemme med de tidligere Talere heri, men saa er der rigtignok andet, jeg jævner, nemlig en samlet Plan med Hensyn til Privatbaners Anlæg.

Det var det, vi skulde have, naturligvis en Plan, der maatte fremkomme med den højtærede Ministers Approbation. Banerne burde undersøges af Ministeriets sagkyndige, og saa skulde Ministeren komme her til Rigsdagen og sige: Det er forsvarlige Baner, jeg har undersøgt dem, jeg finder, de fortjener at anlægges, og naar nu Egnene kunne skaffe den halve Kapital, foreslaar jeg, at der gives Koncession, og at Staten skaffer den anden Halvdel af Kapitalen. Naar vi havde faaet et saadant samlet Lovforslag, tror jeg, at vi alle med langt større Tilfredshed kunde være gaaede til det end til dette noget forstyrrede Lovforslag, som er kommet op til os fra det andet Ting. Men jeg tilstaa, jeg stiller større Fordringer endnu. Jeg synes, at der tillige maa kræves en Overstigt over, hvilke Statsjærnbaner der kan ventes i en nær Fremtid eller i en vis Periode, lad os sige 10 Aar, saa at vi altsaa faa at vide, hvor meget Statens samlede Udsgit vil blive til disse, og hvor stor Arbejdskraft der vil blive lagt Beslag paa i denne Periode af 10 Aar. Det har jo allerede ved dette Lovudkast vist sig, at der er en Mængde Baner, om hvilke det med Føje kan omtvistes, om de bør anlægges som Stats- eller Privatbaner, et Spørgsmaal, som kun kan finde sin Afgørelse, naar man fra den højtærede Indenrigsministers Side tillige faar en Overstigt over, hvilke Statsbaneanlæg han paa-tænter at fremme i den kommende Tid. — Men endelig er der jo naturligvis en Ting, som først og fremmest maatte udskræves. Naar vi nu altsaa fik at vide, hvilke Jærnbaner der er Tale om, skulle vi naturligvis have en finansiel Overstigt, dels først og fremmest over Udgifterne til disse Jærnbaner og, da det ikke er nok, tillige en finansiel Overstigt over, hvilke andre ekstraordinære Udgifter, man kan vente, der vil blive paa-lagt Statskassen i en overstuelig Periode. Væde Medlemmer ville maaske huske, at jeg for et Par Aar siden i denne Sal tillod mig at stille en lignende Opfordring til den ærede Minister, baade om en Overstigt over Jærnbaner og om en finansiel Overstigt. I den første Henseende syntes den ærede Minister at være meget imøde-kommende og meget villig, i alt Fald hvad Statsbaneanlæg angik. Men med Hensyn til den finansielle Overstigt blev jeg henvist til, at den skulde vi nok faa paa Finans-loven. Jeg tror aldrig, vi have faaet det. Men at en saadan finansiel Overstigt er nødvendig, viste jo blandt andet den ærede 3dje Landstingsmand for 3dje Kred. (Rump) aller bedst i Gaar ved nogle Betragtninger,